

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. "Цар Калоян" №1-а, 1000 София, тел. 987-55-13, 986-28-61, факс 987-65-14, e-mail
VASarch@bitex.com

Изх. № 327

Дата 16.08 2005 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

СТАНОВИЩЕ

на Висшия адвокатски съвет по Конституционно дело № 7/2005 год.

ГОСПОДА СЪДИИ,

По повод искането за тълкуване на чл. 153 и чл. 158 т.3 от Конституцията на Р България, с което Конституционният съд е сезиран съгласно решение №4 от 15 юни 2005 год. на Пленума на Върховния касационен съд, Висшият адвокатски съвет изразява следното становище:

1.С упражняване правомощията на съдебната власт държавата наказва за извършени престъпления, решава спорове между отделни лица – физически и юридически, в това число и държавата, и спорове за законността на актовете на изпълнителната власт. В това се състои същността на дейността на съдебната власт. Тя се осъществява единствено и само от съдилищата чрез правораздаването в наказателния, гражданския и административния процес – чл. 119, 120 и 121 от Конституцията. прокуратурата и следствените органи нямат това правомощие. Дейността на прокуратурата се свежда до привличане към отговорност лицата извършили престъпление, за което се подпомагат от следствените органи, да поддържат в наказателния процес обвинението и в предвидени със закон случаи да участват в граждански и административни дела – чл.127 и чл.128 от Конституцията. Цитираните конституционни разпоредби не оставят съмнение, че в действителност съдилищата са основен орган на съдебната власт. Те единствено осъществяват държавно правосъдие, докато Прокуратурата и следствените органи съдействат и подпомагат съдилищата в правораздавателната им дейност. При това следва да се има предвид, че прокуратурата има участие в съдебния процес като страна и

представител на държавата при условия на състезателност и равенство с останалите страни в нея – чл. 121 от Конституцията.

Прочее прогласяването, че съдилищата са основен носител или по-точно основен орган на съдебната власт не съставлява промяна във формата на държавно управление, защото, както се каза, в чл. 119 от Конституцията изрично е постановено, че правораздаването се осъществява от съдилища.

2. Основната функция на прокуратурата несъмнено се състои в това да възбужда наказателно преследване за извършени престъпления от общ характер, да привлича към отговорност виновните лица и да поддържа в наказателния процес обвинението срещу тях като представител на държавата в защита на законността, реда и сигурността. За изпълнението на тази функция прокуратурата по силата на елементарната логика трябва да има правомощието и задължението да ръководи и наблюдава действията както на следствените органи, така и на полицията в досъдебното производство с оглед спазването на законността, съобразяването с нея и – особено важно с оглед на ефикасността им, предпоставка за установяването на основанията за привличане или освобождаване от наказателна отговорност и надлежно събиране на доказателства в едната или другата насока.

Във връзка с направеното искане наистина е необходимо съществено реструктуриране като се подчертае основната функция на прокуратурата както се посочва по-горе. неясни и неопределени са в т.3 и 4 на чл. 127 от Конституцията. На първо място остава открит въпросът кои и чии са незаконосъобразните актове, за чиято отмяна прокуратурата предприема действия за отмяната им. Защитата против незаконосъобразни съдебни и административни актове се постига в резултат на действията на заинтересованите лица. В гражданския процес се разглеждат и разрешават молби за защита и съдействие на лични и имуществени права на отделни физически и юридически лица, а също и на имуществени права на държавата, които нямат публичен характер. А в административния процес се разглеждат жалби против индивидуални административни актове, с които се създават права или задължения или се засягат права или законни интереси на отделни граждани или организации (юридически лица) , както и против отказ за издаване на такива актове. В тази светлина участието на прокуратурата в гражданския и административния процес в действителност съставлява вмешателство в сфера на частни права и интереси, което противоречи на конституционните принципи във връзка с свободата на личния живот и на стопанската дейност.

3. Конституцията не предвижда създаване и съществуване на следствена служба (или както произволно се нарича в обикновения език „следствие”) като институция (“звено”) подобна на съд, прокуратура или адвокатура. Според чл. 128 от Конституцията следствените органи са

95

включени в съдебната власт за осъществяване на предварителното производство по наказателни дела (или сега наричано досъдебно производство). В тази светлина не съставлява промяна във формата на държавно управление предвиждането в Конституцията, че следствените органи в досъдебната фаза на наказателния процес са съдии по разследването (наричани „съдии – следователи“). За упражняването на техните функции е необходимо според установеното със закон извършване на дознание от полицейски органи под тяхно ръководство.

4. За постигане на ефективност на държавната наказателна политика и въобще за обезпечаване на законност, сигурност и вътрешен ред е абсолютно необходимо и в същност задължително сътрудничеството между прокуратурата и останалите държавни органи и различни административни служби, действия на всички тези институции и органи са насочени към една обща цел законност, сигурност и ред. Такова сътрудничество не представлява намеса в дейността на прокуратурата и накърняване на нейната независимост от страна на изпълнителната власт. По-скоро обратното е вярно в рамките на това сътрудничество прокуратурата всъщност следи за законосъобразността на действията на органите на изпълнителната власт.

5. За осигуряване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите (съдии по разследването) в най-висока възможна степен е необходимо изборните членове на Висшия съдебен съвет както от парламентарната квота, така и от квотата на органите на съдебната власт да бъдат избирани с квалифицирано мнозинство от 2/3 от всички гласували. С това не се променя формата на държавно управление. Неприемливо е посочването като член по право на Висшия съдебен съвет на „ръководител на съдиите по разследването”(следователи) след като никъде в Конституцията не е предвиден такъв орган или такава длъжност.

С определение от 14 юли 2005 год. по настоящото дело е прието, че с решение № 3/2003 год. на Конституционния съд е дадено тълкуване на разпоредбите на чл. 153 и чл. 158 т. 3 от Конституцията по повод на питания, които по своето съдържание и характер са различни от питанията направени с искането на Пленума на Върховния касационен съд, по повод на което е образувано настоящото конституционно дело. Приобщаваме се напълно към разбирането изразено в мотивите на това определение както и към доводите намерили място в искането на Пленума на Върховния касационен съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВАС:

/Тр.Марковски

